Maa- ja metsätalousvaliokunta

Viite: 4.5.2025 saapunut pyyntö asiantuntijalausunnosta
Asia: VNS 3/2026 vp Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2027—2030

Kalatalouden Keskusliitto on tutustunut valtioneuvoston selontekoon, jossa mielestämme kuvataan hyvin valtiontalouteen kohdistuvat haasteet ja esitetään kattava joukko toimenpiteitä tilanteen korjaamiseksi. Kalataloutta ei ole kertaakaan mainittu selonteon yhteydessä, mutta haluamme kuitenkin muistuttaa valiokuntaa joistain toimialaa koskettavista yksityiskohdista.

Valtiovarainministeriön hallinnonalalle (s. 29-30) esitämme muutokseksi menovarausten tekomahdollisuuden lisäämistä vesialueen osakaskuntin verotukseen. Muutos olisi järkevä vähävaraisten osakaskuntien investointimahdollisuuksien parantamiseksi.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalaan (s. 30-32) kuuluen valmisteilla on valtakunnalliseksi vastuumuseoksi kaavailtu Erä- ja luontokulttuurimuseo Imatralle. Museon on tarkoitus avautua vuonna 2028, eli keskelle suunnitelman toteutusaikaa. Esitämme museoon liittyvien investointien valtionosuuksien kirjaamista julkisen talouden suunnitelmaan.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla (s. 32-33) eri toimintojen kuvaus on hyvin yleispiirteinen. Tässä yhteydessä haluamme nostaa esille kotimaisen kalan edistämisohjelman ja vesiviljelystrategian toimeenpanon sekä vaelluskalojen Nousu-ohjelman jatkamistarpeen myös seuraavalla hallituskaudella.

Vesialueiden omistusrakenteen kehittämiseen tulee panostaa tulevalla julkisen talouden suunnitelmakaudella. Esitämme vesialueen osakaskuntien yhdistämistoimitusten maanmittaustoimitusten kattamista valtion varoista yhteismetsien tapaan. Vuositasolla näiden yhdistämisten hinta on koko Suomessa yhteensä noin sadan-kahdensadan tuhannen euron tasolla, mutta yksittäisen osakaskunnan taloudessa hinta on usein yhdistämisen suurin este.

Kalatalousalueet hoitavat lakisääteisiä ja julkisoikeudellisia tehtäviä. Näiden tehtävien hoitoon myönnetty rahoitus on kuitenkin ollut pahasti alimitoitettu ja perustuu vuosittain kalastusta harrastavien maksamiin kalastonhoitomaksujen kertymään. Esitämme kalatalousalueiden rahoituksen tasokorotusta ja siirtämistä budjettiperusteisen erillisrahoituksen piiriin suunnitelmakauden aikana.

Helsingissä 4.5.2026

Vesa Karttunen
toiminnanjohtaja